

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

«Αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας και λοιπές διατάξεις»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Μέρη (Α΄-Δ΄) και αποτελείται από τριάντα οκτώ (38) άρθρα. Με τις διατάξεις του ρυθμίζεται το πλαίσιο της αδειοδότησης των παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας, και λοιπά ζητήματα αρμοδιότητας του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό.

B. Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου, «[μ]έχρι και σήμερα, οι τηλεοπτικοί σταθμοί περιφερειακής εμβέλειας λειτουργούν υπό το καθεστώς της «νόμιμης λειτουργίας», εγγεγραμμένοι σε ειδικό Μητρώο του Ε.Σ.Ρ. Πρόκειται για ένα μεταβατικό και προσωρινό καθεστώς, που όμως έχει διαρκέσει ήδη δεκαετίες, ενώ η εκπλήρωση της συνταγματικής υποχρέωσης της Πολιτείας για αδειοδότηση των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής εμβέλειας, δηλαδή των τηλεοπτικών σταθμών που εκπέμπουν σε συγκεκριμένη Περιφερειακή Ζώνη της Επικράτειας, παράλληλα με όσους κατέχουν άδεια πανελλαδικής εμβέλειας, παρατείνεται διαδοχικά. Ως αποτέλεσμα της προσωρινότητας, στην πράξη οι περιφερειακοί τηλεοπτικοί σταθμοί δεν υπόκεινται σε αυστηρούς ελέγχους,

λειτουργώντας σε ένα τοπίο ως επί το πλείστον αρρυθμιστο, χωρίς την εφαρμογή σαφών προϋποθέσεων και κανόνων για τη λειτουργία τους (...)» (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 43). Περαιτέρω, αναφέρεται ότι στόχοι του νομοσχεδίου είναι η θέσπιση ορθολογικού πλαισίου αδειοδότησης και λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής εμβέλειας της χώρας που θα εξασφαλίζει τον επί ίσοις όροις ανταγωνισμό των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής εμβέλειας, την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής πολυμορφίας των περιφερειών της χώρας, την παροχή αξιόπιστης ενημέρωσης με έμφαση στον τοπικό χαρακτήρα, και συγχρόνως η επίλυση των σχετικών χρόνιων, νομικών και θεσμικών εκκρεμοτήτων (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 45 και 46).

Γ. Σημειώνεται ότι το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών έχει παραταθεί επανειλημμένα, από το 1995 έως σήμερα, με πληθώρα νομοθετικών διατάξεων (βλ. άρθρο 49 παρ. 8 του ν. 3905/2010, άρθρο 29 παρ. 4 του ν. 3838/2010, άρθρο 38 του ν. 3775/2009, άρθρο 9 του ν. 3723/2008, άρθρο δεύτερο παρ. 1 του ν. 3640/2008, άρθρο 20 παρ. 5 του ν. 3592/2007, άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3548/2007, άρθρο 15 παρ. 7.β) του ν. 3444/2006, άρθρο 19 παρ. 2 και 3 του ν. 3051/2002, άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 3021/2002, άρθρο 17 παρ. 1 και 3 του ν. 2644/1998, άρθρο 4 του ν. 2438/1996, άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 2328/1995). Οι ως άνω παρατάσεις νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών συνδέονταν με τη χορήγηση αδειών τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών αναλογικής εκπομπής και, συνεπώς, με την προθεσμία έκδοσης της προκήρυξης για τη χορήγησή τους, η οποία έληξε την 31.12.2011 (άρθρο 49 παρ. 8 του ν. 3905/2010).

Με τον ν. 4038/2012 το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών συνδέθηκε πλέον με την έκδοση της απόφασης για τη χορήγηση αδειών παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής εκπομπής, υπό τον όρο της συμμετοχής τους στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία. Στη συνέχεια, το καθεστώς της νόμιμης λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών παρατάθηκε με πλήθος διατάξεων νόμων μέχρι την μελλοντική, κάθε φορά, προκήρυξη και τη χορήγηση αδειών παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής εκπομπής τόσο των τηλεοπτικών όσο και των ραδιοφωνικών σταθμών (βλ., ενδεικτικά, ν. 4038/2012 άρθρο 8, ν. 4208/2013 άρθρα 17 και 18, ν. 4279/2014 άρθρο έκτο, ν. 4313/2014 άρθρο 86, κ.ά.).

Με τη χορήγηση των σχετικών αδειών στους παρόχους περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου, κατά τα έτη 2018 και 2019, κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις ρυθμί-

σεις του ν. 4339/2015, όπως είχε τροποποιηθεί και εφαρμόστηκε, η εκκρεμότητα του μεταβατικού, προσωρινού καθεστώτος της «νόμιμης λειτουργίας» έληξε με τη χορήγηση των σχετικών αδειών στους ως άνω σταθμούς. Η εκκρεμότητα αυτή, όμως, και η συνεχής παράταση της νόμιμης λειτουργίας των σταθμών με διατάξεις νόμων παρέμεινε για τους παρόχους περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας, πανελλαδικής εμβέλειας προγράμματος μη ενημερωτικού περιεχομένου, καθώς και για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς (βλ., σχετικά, μεταξύ άλλων, ν. 4779/2021 άρθρα 40 και 41, ν. 5005/2022 άρθρο 31, ν. 5043/2023 άρθρο 86, ν. 5079/2023 άρθρο 96, ν. 5167/2024 άρθρο 35, ν. 5263/2025 άρθρο 42).

Όσον αφορά το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας σημειώνεται ότι, με την υπ' αριθμ. 3578/2010 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 3 του ν. 3051/2002, δυνάμει της οποίας παρατάθηκε το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας, οι οποίοι εθεωρούντο ως νομίμως λειτουργούντες συμφώνως προς το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 2644/1998 (λόγω του ότι είχαν λάβει μέρος στις διαγωνιστικές διαδικασίες που είχαν προκηρυχθεί το 1998, οι οποίες καταργήθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 3051/2002), έως την έκδοση των σχετικών αδειών λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών για την αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή, κρίθηκε αντισυνταγματική ως αντιβαίνουσα στην αρχή του κράτους δικαίου και την αρχή της ισότητας.

Ειδικότερα, συμφώνως προς τη σκέψη 6 της εν λόγω απόφασης, με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 19 του ν. 3051/2002 παρατάθηκε το καθεστώς λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας «(...) επ' αόριστον, εφ' όσον με αυτές καταργήθηκαν οι αρξάμενες διαγωνιστικές διαδικασίες χωρίς να έχουν προκηρυχθεί νέες και χωρίς να τάσσεται στην Διοίκηση εύλογη προθεσμία, μέσα στην οποία θα έπρεπε να έχει ολοκληρώσει την αδειοδότηση των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας. Όμως, η υπό τις εκτεθείσες συνθήκες επ' αόριστον ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι ιδρύθηκαν και λειτούργησαν παρανόμως, αντίκειται προς το Σύνταγμα. Πρώτον μεν αντιβαίνει προς την θεμελιώδη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου, από την οποία απορρέει η υποχρέωση του Κράτους να εγγυάται υπέρ των πολιτών την πιστή εφαρμογή του νόμου και να προασπίζει τα δημόσια αγαθά. (...) Δημόσιο δε αγαθό αποτελούν οι αριθμητικά περιορισμένες ραδιοσυχνότητες για την πραγματοποίηση τηλεοπτικών εκπομπών αναλογικού σήματος· το δημόσιο αυτό αγαθό προσβάλλεται όταν η χρήση των ραδιοσυ-

χνοτήτων γίνεται χωρίς την απαιτούμενη διοικητική άδεια, δηλαδή αυθαιρέτως και παρανόμως. Δεύτερον δε, η επίμαχη ρύθμιση αντιβαίνει προς την συνταγματική αρχή της ισότητας. Διότι θέτει τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία, ενώ είχαν την πραγματική δυνατότητα και την βούληση να ιδρύσουν τηλεοπτικό σταθμό, δεν το έπραξαν όμως αυθαιρέτως και δεν παρέβησαν τον νόμο, σε εξόχως μειονεκτική μοίρα σε σχέση με τα πρόσωπα, τα οποία, με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, ίδρυσαν παρανόμως, χωρίς δηλαδή άδεια, τηλεοπτικό σταθμό. (...) Η ρύθμιση των επίμαχων διατάξεων θα ήταν, ενδεχομένως, συνταγματική εάν συνέτρεχαν εκ παραλλήλου και σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις. Αφ' ενός μεν εάν η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2 του Ν. 3051/2002 δεν εξαρτούσε την εφαρμογή της κατά κύριο λόγο από το συμπτωματικό γεγονός της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών σε δεδομένο χρόνο, αλλά και από κριτήρια συναπτόμενα προς την ύπαρξη πραγματικών καταστάσεων, οι οποίες, αν και δημιουργήθηκαν αυτογνομώνως, χρήζουν, κατά την κρίση του νομοθέτη νομικής προστασίας, ανεκτής πάντως από το Σύνταγμα. Αφ' ετέρου δε εάν η διάταξη αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος, εάν προέβλεπε δηλαδή έναν οπωσδήποτε οριστό καταληκτικό χρόνο ανοχής της λειτουργίας των νομιμοποιούμενων τηλεοπτικών σταθμών ο χρόνος δε αυτός θα έπρεπε να είναι εύλογος, ως απολύτως αναγκαίος, να αντιστοιχεί δηλαδή προς τον χρόνο, ο οποίος απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας, το ταχύτερον δυνατόν κινούμενης διαδικασίας αδειοδοτήσεως και, πάντως, να μη υπερβαίνει ένα όριο, πέραν του οποίου, υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις, η εξαίρεση, δηλαδή η προσωρινή ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών που ιδρύθηκαν και λειτούργησαν παρανόμως με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, καθίσταται πλέον κανόνας που παραμερίζει το πάγιο -και εναρμονιζόμενο προς το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος- νομοθετικό καθεστώς. Η υπέρβαση αυτού του ορίου δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να γίνει ανεκτή από την συνταγματική τάξη (...). [Βλ. σχετικώς σχολιασμό της ως άνω απόφασης (ΣτΕ Ολομ. 3578/2010) από Π. Μουζουράκη σε ΕφημΔΔ 2011, σελ. 92-100 (ιδίως σελ. 97-99). Βλ., επίσης, Π. Δημητρόπουλο, για τον σχολιασμό της απόφασης του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας 2784/2007 (παραπεμπτική στην Ολομέλεια), ΔΙΜΕΕ, τεύχος 3/2007, σελ. 425-431, καθώς και πλήθος άλλων σχετικών αποφάσεων, όπως, ενδεικτικά, ΣτΕ 4809/2014, 3253/2011, 560/2012 σκέψη 6, 996/2013 σκέψη 8, ΣτΕ 95/2017 (Ολομ.) σκέψη 5, ΣτΕ 2018/2018 (Ολομ), κ.ά.), καθώς και τις Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί των νόμων 3905/2010 παρ. 9 επί του άρθρου 49 παρ. 8, 4038/2012 παρ. 10 επί του άρθρου 8, 4208/2013 παρ. 5 επί των άρθρων 17 και 18,

4779/2021 παρ. 5 επί των άρθρων 40 παρ. 1 και 41 παρ. 2, 5005/2022 παρ. 17 επί του άρθρου 31, 5079/2023 επί του άρθρου 96 παρ. 11).

Υπό το φως των ανωτέρω, με την ψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου λήγει η εκκρεμότητα της αδειοδότησης και της συνέχισης του καθεστώτος της «νόμιμης λειτουργίας» και για τους περιφερειακούς τηλεοπτικούς σταθμούς, και παραμένει όσον αφορά τους ραδιοφωνικούς σταθμούς και τους τηλεοπτικούς σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας προγράμματος μη ενημερωτικού περιεχομένου.

Δ. Όσον αφορά τους περιφερειακούς τηλεοπτικούς σταθμούς, σημειώνεται ότι, προσφάτως, με τις διατάξεις των άρθρων 78 και 79 του ν. 5301/2026 παρατάθηκε, εκ νέου, έως την 31.12.2026, η εξαίρεσή τους από τον ειδικό φόρο τηλεοπτικών διαφημίσεων (άρθρο 78 ν. 5301/2026) και θεσπίστηκε η δυνατότητα κρατικής επιχορήγησής τους για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών, το οποίο αρχίζει την 1.1.2026, υπό την προϋπόθεση ότι οι σταθμοί αυτοί κατά την ως άνω ημερομηνία θεωρούνται νομίμως λειτουργούντες, και για όσο χρόνο εξακολουθούν να τελούν υπό το καθεστώς αυτό ή θα λειτουργήσουν νομίμως κατόπιν της λήψης άδειας λειτουργίας, αποκλειστικά για την κάλυψη του μηνιαίου κόστους που οφείλεται από αυτούς στον πάροχο δικτύου ψηφιακής ευρυεκπομπής για την παροχή υπηρεσιών ψηφιακής ευρυεκπομπής τηλεοπτικού σήματος ελεύθερης λήψης, κατά τα οριζόμενα στο εν λόγω άρθρο (άρθρο 79 του ν. 5301/2026).

Ε. Στο Μέρος Α' του νομοσχεδίου (άρθρα 1-3), καθορίζονται ο σκοπός (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του νομοσχεδίου, και τίθενται ορισμοί για την εφαρμογή των ρυθμίσεών του (άρθρο 3). Σκοπός του είναι η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για την αδειοδότηση και τη λειτουργία των παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας.

Με τις διατάξεις του Μέρους Β', το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α' -Ε') και είκοσι πέντε (25) άρθρα (άρθρα 4-28), θεσπίζεται νέα διαδικασία αδειοδότησης των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής εμβέλειας, καταργείται η διαδικασία δημοπρασίας, και ρυθμίζεται το πλαίσιο λειτουργίας τους.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 4-7) προβλέπονται δύο (2) κατηγορίες αδειών, α) άδεια ενημερωτικού προγράμματος, και β) άδεια μη ενημερωτικού προγράμματος, με χρονική διάρκεια ισχύος τα δέκα (10) έτη. Ο πάροχος περιεχομένου υποχρεούται να εκπέμπει το τηλεοπτικό πρόγραμμά του σε υψηλή ευκρίνεια (high definition). Αρμόδια αρχή για τη χορήγηση των αδειών ανά περιφερειακή ζώνη ορίζεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.). Οι άδειες χορηγούνται σύμφωνα με τη διαδικα-

σία, τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις του παρόντος (άρθρο 4). Στη συνέχεια, στο άρθρο 5, τίθενται τα κριτήρια βάσει των οποίων ορίζεται ο αριθμός των αδειών για κάθε περιφερειακή ζώνη, ο οποίος δεν δύναται να υπολείπεται του αριθμού των υφιστάμενων παρόχων περιεχομένου που εκπέμπουν βάσει της απόφασης του Ε.Σ.Ρ. περί έγκρισης ψηφιακής μετάδοσης του περιεχομένου τους σε κάθε περιφερειακή ζώνη. Στους ως άνω παρόχους περιλαμβάνονται οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ειδικού Σκοπού Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης («Δ.Ε.Ρ.Τ.») των Ο.Τ.Α. Στο άρθρο 6 προβλέπεται η έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη χορήγηση αδειών σε μία ή περισσότερες περιφερειακές ζώνες από το Ε.Σ.Ρ., καθορίζεται το περιεχόμενό της, και προβλέπεται η υποχρέωση δημοσίευσής της και η καταβολή παραβόλου. Τέλος, στο άρθρο 7 ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το περιεχόμενο της αίτησης, την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, και προβλέπεται η διαδικασία αδειοδότησης των περιφερειακών σταθμών σε δύο (2) φάσεις, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, αν υποβληθούν αιτήσεις λιγότερες από τον ανώτατο αριθμό αδειών ανά περιφερειακή ζώνη, η διαδικασία ολοκληρώνεται σε μία φάση (Α΄ φάση). Αν υποβληθούν αιτήσεις περισσότερες από τον ανώτατο αριθμό αδειών ανά περιφερειακή ζώνη, η διαδικασία ολοκληρώνεται σε μία φάση (Α΄ φάση), εφόσον μετά τον έλεγχο των αιτήσεων και των συνυποβαλλόμενων δικαιολογητικών ο αριθμός των χορηγούμενων αδειών είναι μικρότερος ή ίσος με τον ανώτατο αριθμό των αδειών, άλλως, ολοκληρώνεται μέσω της διαδικασίας της Β΄ φάσης του άρθρου 17 του παρόντος.

Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 8-16), ρυθμίζεται η διαδικασία της Α΄ φάσης της αδειοδότησης των σταθμών. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 8 ορίζονται οι κατηγορίες των δικαιούμενων να υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση άδειας (α-νώνυμες εταιρείες της ημεδαπής και Δ.Ε.Ρ.Τ. των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), και τα πρόσωπα που τις υποβάλλουν. Στο άρθρο 9 ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την υποβολή της αίτησης, οι οποίες ελέγχονται από το Ε.Σ.Ρ. Μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι ο φορέας της άδειας πρέπει να ασκεί δραστηριότητα στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης και μεταξύ των εταιρικών του σκοπών να περιλαμβάνεται η παροχή υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης. Κάθε αιτούσα δικαιούται κατ' ανώτατο όριο να υποβάλλει μία (1) αίτηση για άδεια ενημερωτικού προγράμματος και μία (1) αίτηση για άδεια μη ενημερωτικού προγράμματος, υπό τον όρο ότι οι αιτήσεις αυτές αφορούν διαφορετική περιφερειακή ζώνη. Περαιτέρω, στο άρθρο 10 ορίζεται το ελάχιστο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο που πρέπει να διαθέτουν οι εταιρείες που υποβάλλουν αίτηση, το οποίο διαφοροποιείται ανά ομάδα Πε-

ριφερειακών Ζωνών, και πρέπει να υφίσταται καθ' όλο το χρονικό διάστημα ισχύος της άδειας. Με τις διατάξεις του άρθρου 11 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη διαφάνεια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος όσον αφορά την προέλευση των οικονομικών μέσων που διαθέτουν οι μέτοχοι των αιτούσων, και ορίζονται τα σχετικά δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομισθούν. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη φερεγγυότητα της αιτούσας καθ' όλη τη διάρκεια της άδειας, και την υποχρέωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητάς της. Στη συνέχεια, καθορίζονται οι λόγοι αποκλεισμού και οι ασυμβίβαστες ιδιότητες των μετόχων, των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των νόμιμων εκπροσώπων της αιτούσας (άρθρο 13), ορίζονται οι απαιτήσεις σε κτηριακές εγκαταστάσεις και τεχνολογικό εξοπλισμό που πρέπει να διαθέτει η αιτούσα στην περιφερειακή ζώνη για την οποία αιτείται την άδεια (άρθρο 14), και εισάγονται διατάξεις που αφορούν την «προγραμματική πληρότητα» της αιτούσας, με τη θέσπιση προϋποθέσεων, ιδίως, όσον αφορά το περιεχόμενο του εκπαιδόμενου προγράμματος, και τις ελάχιστες ώρες εκπομπής του (τόσο του ενημερωτικού όσο και του μη ενημερωτικού) (άρθρο 15). Τέλος, ορίζεται το απασχολούμενο προσωπικό που πρέπει να διαθέτει η αιτούσα ανάλογα με την περιφερειακή ζώνη στην οποία εκπέμπει, και το είδος του προγράμματός της, ως ενημερωτικού ή μη ενημερωτικού (άρθρο 16).

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 17-18) ρυθμίζεται η διαδικασία της Β' φάσης της αδειοδότησης. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 17 ορίζεται, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 4 του άρθρου 7 του νομοσχεδίου, ότι κατά τη Β' φάση της διαδικασίας χορήγησης των αδειών το Ε.Σ.Ρ. καλεί τις αιτούσες που πληρούν τις προϋποθέσεις της Α' φάσης να υποβάλουν συμπληρωματικό φάκελο τεκμηρίωσης με τα κριτήρια συγκριτικής ποιοτικής αξιολόγησης τα οποία θεσπίζονται διά του παρόντος άρθρου και μοριοδοτούνται από το Ε.Σ.Ρ., καθώς και τον βαθμό μοριοδότησης εκάστου. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ώρες προβολής πρωτότυπου προγράμματος, οι ώρες προβολής προγράμματος με θέματα τοπικού ενδιαφέροντος, το προηγούμενο χρονικό διάστημα συνεχούς εκπομπής τηλεοπτικού προγράμματος της αιτούσας σε καθεστώς νόμιμης λειτουργίας («παλαιότητα των σταθμών»), το απασχολούμενο προσωπικό κ.ά. Περαιτέρω, στο άρθρο 18, μεταξύ άλλων, ορίζονται τα πιστοποιητικά και λοιπά δικαιολογητικά τα οποία υποχρεούται να υποβάλλει η αιτούσα στο Ε.Σ.Ρ., ρυθμίζεται η διαδικασία χορήγησης των αδειών, το περιεχόμενό τους, και προβλέπεται η καταχώρισή τους στο Μητρώο Αδειών Παρόχων Περιεχομένου το οποίο συνιστάται και τηρείται από το Ε.Σ.Ρ.

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 19-24) ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη

δυνατότητα προσφυγής των εχόντων έννομο συμφέρον κατά των σχετικών αποφάσεων του Ε.Σ.Ρ. (άρθρο 19), τις υποχρεώσεις των φορέων των αδειών, μεταξύ των οποίων προβλέπεται και η καταβολή ποσού, ετησίως, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, για την άσκηση του εποπτικού έργου του Ε.Σ.Ρ. επί των φορέων της άδειας, το ύψος του οποίου διαφέρει ανά περιφερειακή ζώνη (άρθρο 20). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τις προϋποθέσεις προβολής, έναντι αντιτίμου, διαφημίσεων του δημόσιου τομέα, και συμμετοχής των παρόχων περιεχομένου σε κρατικά προγράμματα ενίσχυσης μέσω μαζικής ενημέρωσης (άρθρο 21), καθώς και ζητήματα που αφορούν τη δυνατότητα δικτύωσης των περιφερειακών σταθμών με την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του ν. 4339/2015, τον επανασυντονισμό των δεκτών των τηλεθεατών και τη δυνατότητα μετάδοσης του προγράμματος σε τυπική ευκρίνεια (standard definition), υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 22). Τέλος, προβλέπεται η απαγόρευση μεταβίβασης της άδειας, καθώς και οι περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η μεταβίβαση με έγκριση του Ε.Σ.Ρ., υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις και διαδικασία (άρθρο 23), και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τους διοικητικούς ελέγχους τους οποίους διενεργεί το Ε.Σ.Ρ., και τις κυρώσεις τις οποίες επιβάλλει σε περιπτώσεις παραβίασης των ρυθμίσεων του παρόντος (άρθρο 24).

Στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 25-28) περιλαμβάνονται τελικές (άρθρο 25), μεταβατικές (άρθρο 26) και εξουσιοδοτικές (άρθρο 27) διατάξεις για την εφαρμογή του Μέρους Β', καθώς και οι διατάξεις που καταργούνται από την έναρξη ισχύος του (άρθρο 28). Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η δυνατότητα των ως άνω αναφερόμενων επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., οι οποίες έχουν συσταθεί και λειτουργούν ήδη κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε περίπτωση που δεν υποβάλουν αίτηση ή δεν αδειοδοτηθούν, να συνεχίσουν να λειτουργούν εκτέμποντας σε τυπική ευκρίνεια, χωρίς χρονικό περιορισμό. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα κάθε ενδιαφερομένου που πληροί τις προϋποθέσεις του παρόντος, να ζητήσει την αδειοδότησή του αν η χωρητικότητα των πολυπλεκτών του παρόχου δικτύου στην συγκεκριμένη περιφερειακή ζώνη το επιτρέπει, κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 25). Τέλος, μεταξύ άλλων, παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό του αριθμού των αδειών που χορηγούνται σε υψηλή ευκρίνεια σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 1 του άρθρου 5, κατόπιν προηγούμενης εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ. και γνώμης του Ε.Σ.Ρ., με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών (άρθρο 27 παρ.1).

Στο Μέρος Γ' (άρθρα 29-37), εισάγονται λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις των άρθρων 29 και 30 επιχειρείται η αναδιοργάνωση και η ενίσχυση του Ε.Σ.Ρ.

με την αντικατάσταση και τη συμπλήρωση ρυθμίσεων του ν. 3310/2005. Στο άρθρο 29 προβλέπεται, εκ νέου, η σύσταση Αυτοτελούς Γραφείου Νομικής Υποστήριξης, το οποίο υπάγεται στον Πρόεδρο του Ε.Σ.Π., είναι αρμόδιο για την παροχή νομικής συνδρομής για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Ε.Σ.Π., και αποτελείται από τον νομικό σύμβουλο, τέσσερεις (4) δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής, και μία (1) θέση Διευθυντή η οποία καταργείται με την κατάρτιση του Οργανισμού του Ε.Σ.Π., και ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με τα ασυμβίβαστα, τα καθήκοντα και τη διαδικασία πρόσληψής τους. Με τις διατάξεις του άρθρου 30 αυξάνονται οι οργανικές θέσεις του διοικητικού προσωπικού, οι οποίες φθάνουν συνολικά τις σαράντα επτά (47), και του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι οποίες φθάνουν συνολικά τις τριάντα εννέα (39), εκ των οποίων οι είκοσι τρεις (23) είναι θέσεις ειδικότητας νομικών. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα να συνιστώνται και να καταργούνται θέσεις του προσωπικού του Ε.Σ.Π. με τον Οργανισμό του, κατά τα ειδικώς οριζόμενα (βλ. άρθρο 37 παρ. 1 του παρόντος). Στη συνέχεια, τροποποιείται η περ. α) της παρ. 3Α του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981 περί αστικής ευθύνης του τύπου, όσον αφορά την απόδειξη της δημοσιογραφικής ιδιότητας του διευθυντή και του διευθυντή σύνταξης στις εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας, είτε με την εγγραφή στο οικείο επαγγελματικό σωματείο είτε μέσω της ασφάλισης στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς (άρθρο 31), και παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης οικονομικής αντιστάθμισης στους εποπτευόμενους από τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.) φορείς, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (Υ.Γ.Ο.Σ.), καθώς και σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα στις οποίες ανατίθεται η δημόσια υπηρεσία της πρακτορείας και διανομής του τύπου πανελλαδικώς (άρθρο 32) (βλ., σχετικά, άρθρο 37 παρ. 2 του παρόντος). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα διοίκησης των αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών διενέργειας και ελέγχου αξιοπιστίας μετρήσεων τηλεθέασης, ακροαματικότητας και αναγνωσιμότητας (άρθρο 33), και συμπληρώνονται οι ρυθμίσεις που αφορούν την εγγραφή και την επανεγγραφή έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου στα Μητρώα Έντυπου και Ηλεκτρονικού Τύπου σε περίπτωση θανάτου μετόχου των εταιρειών αυτών, εφόσον προσκομίζονται τα προβλεπόμενα αποδεικτικά έγγραφα (άρθρο 34). Εξ άλλου, προβλέπεται η απαλλαγή από την καταβολή του ανταποδοτικού τέλους υπέρ της Ε.Π.Τ. Α.Ε. των κατόχων παροχών που αφορούν την τροφοδότηση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων για τις περιόδους καταμέτρησης με μηδενική συνολική κατανάλωση (άρθρο 35). Επίσης, προβλέπεται η σύσταση και η τήρηση στο Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γενικής Γραμ-

ματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.), εθνικής βάσης δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παρόχων υπηρεσιών μέσω ενημέρωσης, όπως ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης (ΕΕ) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024, και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα (άρθρο 36). Τέλος, στο άρθρο 37 περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή του Μέρους Γ΄.

Στο Μέρος Δ΄ (άρθρο 38) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Γενικές παρατηρήσεις

Α. Δεδομένου ότι το Μέρος Α΄ και το Μέρος Β΄ του νομοσχεδίου αφορούν το ίδιο θέμα, δηλαδή την αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας, θα ήταν νομοτεχνικά σκόπιμο τα άρθρα του Μέρους Β΄ νομοσχεδίου να συγχωνευθούν με τα τρία πρώτα άρθρα του Μέρους Α΄. Στη συνέχεια, τα τρία πρώτα άρθρα να αποτελέσουν το Κεφάλαιο Α΄ του Μέρους Α΄, και τα λοιπά Κεφάλαια του Μέρους Β΄ να αναριθμηθούν σε Κεφάλαια Β΄ έως και ΣΤ΄. Επίσης, το Μέρος Γ΄ και το Μέρος Δ΄ πρέπει να αναριθμηθούν ως Μέρος Β΄ και Μέρος Γ΄, αντίστοιχα.

Β. Το παρόν νομοσχέδιο αφορά τη χορήγηση, από το Ε.Σ.Ρ., άδειας για την παροχή υπηρεσιών τηλεοπτικού περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας, από τους παρόχους περιεχομένου που καλύπτουν μία περιφερειακή ζώνη (άρθρο 3 περ. 1).

Ενημερωτικά αναφέρεται ότι, σήμερα, με τη σύγκλιση των τεχνολογιών, το πρόγραμμα των περιφερειακών σταθμών διανέμεται και εκτός της περιφέρειάς τους, δηλαδή εκτός των ορίων των περιφερειακών ζωνών στις οποίες εκπέμπουν, και πανελλαδικά, μέσω διαδικτύου, συνδρομητικών και άλλων πλατφορμών ή και άλλων υπηρεσιών. Οι εν λόγω δραστηριότητες διέπονται από διαφορετικό ρυθμιστικό πλαίσιο, και το παρόν νομοσχέδιο, προφανώς, δεν σχετίζεται και δεν επηρεάζει τη διανομή του προγράμματος των υπό αδειοδότηση περιφερειακών τηλεοπτικών σταθμών με τους ως άνω τρόπους.

Γ. Όπου στο κείμενο του νομοσχεδίου απαντούν οι όροι «κτιριακές» και «κτιριακών» (στον τίτλο του άρθρου 14 στον Πίνακα Περιεχομένων και στο κείμενο του άρθρου στην παρ. 1. α) και 2, στο άρθρο 9 παρ. 1. ε), και στο άρθρο 27 παρ. 4), μπορούν να αντικατασταθούν από τους όρους «κτηριακές» και «κτηριακών».

Επίσης, όπου στο κείμενο του νομοσχεδίου απαντούν οι όροι «συστήνεται» και «συστήνονται» (άρθρα 8 παρ. 1. γ), 18 παρ. 4, 36 παρ.1, και 37 παρ.1), μπορούν να αντικατασταθούν από τους όρους «συνιστάται» και «συσιστώνται».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3 περ. 4

Στην προτεινόμενη διάταξη διατυπώνεται ο ορισμός της «περιφερειακής ζώνης» ως της εδαφικής περιφέρειας που καλύπτει μία περιφερειακή ζώνη, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 37 του ν. 4262/2014.

Με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 4262/2014 καθορίζεται η εμβέλεια των νομίμως λειτουργούντων περιφερειακών τηλεοπτικών σταθμών για την εκπομπή ψηφιακού προγράμματος και προσδιορίζονται οι περιφερειακές ζώνες στις οποίες υποχρεούνται να εκπέμπουν ψηφιακά το πρόγραμμά τους οι σταθμοί αυτοί «κατά το μεταβατικό διάστημα μεταξύ της υποχρεωτικής έναρξης ψηφιακής εκπομπής από τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 42800/5.10.2012 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Χάρτης Συχνότητων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής Τηλεοπτικού Σήματος» (Β' 2704), κέντρα εκπομπής μέχρι τη χορήγηση αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής σύμφωνα με τον ν. 3592/2007 (Α' 161)».

Σχετικά σημειώνεται ότι η εν λόγω υπουργική απόφαση έπαισε να ισχύει με το άρθρο 6 της υπ' αριθμ. 14879/2018 υπουργικής απόφασης (Φ.Ε.Κ. Β' 4991/9.11.2018) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπ' αριθμ. 42800/5-12-2012 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Χάρτης Συχνότητων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής Τηλεοπτικού Σήματος», η οποία την αντικατέστησε. Περαιτέρω, η νέα αυτή υπουργική απόφαση τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 18 οικ./2020 «Τροποποίηση της 14879/2018 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της 42800/05.12.2012 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό "Χάρτης Συχνότητων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής Τηλεοπτικού Σήματος" (Φ.Ε.Κ. Β' 4991)» (Φ.Ε.Κ. Β' 1752/07.05.2020), και από την υπουργική απόφαση υπ' αριθμ. οικ. 22176 ΕΞ 2021 «Ρύθμιση ειδικών τεχνικών θεμάτων μετάδοσης και αναμετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων του Χάρτη Συχνότητων επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής» (Φ.Ε.Κ. Β' 3011/2021).

Εν προκειμένω, εν όψει της επικείμενης αδειοδότησης των περιφερειακών τηλεοπτικών σταθμών, και δοθέντος ότι το άρθρο 37 του ν. 4262/2014, στο οποίο παραπέμπει η προτεινόμενη διάταξη, αφορά τις περιφερειακές ζώνες στις οποίες υποχρεούνται να εκπέμπουν ψηφιακά το πρόγραμμά τους οι σταθμοί αυτοί κατά το μεταβατικό διάστημα μεταξύ της υποχρεωτικής έναρξης ψηφιακής εκπομπής από τα οριζόμενα στην αναφερόμενη υπουργική απόφαση κέντρα εκπομπής μέχρι τη χορήγηση αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής σύμφωνα με τον ν. 3592/2007, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να διευκρινισθεί αν οι αναφερόμενες στις ως άνω υπουργικές αποφάσεις περιφερειακές ζώνες και κέντρα εκπομπής, θα είναι αυτές εντός των ορίων των οποίων θα εκπέμπουν οι περιφερειακοί σταθμοί και μετά την αδειοδότησή τους, ή θα επέλθει, ενδεχομένως, επικαιροποίησή τους με αναδιαμόρφωση του χάρτη συχνοτήτων.

2. Επί του άρθρου 4 παρ. 3

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη: «Οι άδειες χορηγούνται από το Ε.Σ.Ρ. ως αρμόδια αρχή, ανά περιφερειακή ζώνη, για χρονική διάρκεια δέκα (10) ετών, σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος νόμου, βάσει των προϋποθέσεων των άρθρων 8 έως 16 και, εφόσον ακολουθηθεί η διαδικασία της β' φάσης της παρ. 4 του άρθρου 7, βάσει των κριτηρίων ποιοτικής αξιολόγησης του άρθρου 17».

Επισημαίνεται ότι στο κείμενο του νομοσχεδίου δεν περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με την εκ νέου προκήρυξη διαγωνιστικής διαδικασίας για τη χορήγηση αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης περιφερειακής εμβέλειας ή τη δυνατότητα ανανέωσης των αδειών μετά από τη λήξη της δεκαετούς διάρκειας των αδειών που θα χορηγηθούν σύμφωνα με το παρόν νομοσχέδιο.

Επίσης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προβλεφθεί μεταβατικό στάδιο για την περίπτωση χρονικού κενού από τη λήξη της διάρκειας των εν λόγω αδειών παρόχων περιεχομένου μέχρι τη χορήγηση των νέων αδειών.

3. Επί του άρθρου 6 παρ. 1

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη: «Το Ε.Σ.Ρ. εκδίδει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη χορήγηση αδειών σε μία ή περισσότερες περιφερειακές ζώνες, με το περιεχόμενο της παρ. 2. Με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος καλούνται όσοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία χορήγησης αδειών σύμφωνα με το άρθρο 7, να υποβάλουν αίτηση, εντός ορισμένης προθεσμίας που δεν δύναται να είναι συντομότερη των εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδια-

φέροντος».

Με την εν λόγω ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη χορήγηση αδειών, και, συνεπώς, της αδειοδότησης των αιτούντων, σε διαφορετικό χρόνο για κάθε περιφερειακή ζώνη, με αποτέλεσμα τη συνέχιση του μεταβατικού, κριθέντος ως αντικείμενου στο Σύνταγμα, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, καθεστώτος της νόμιμης λειτουργίας των περιφερειακών σταθμών, για τους οποίους δεν θα εκδοθεί σύντομα πρόσκληση ενδιαφέροντος.

Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, πέραν των πιθανών τεχνικών και άλλων προβλημάτων που μπορεί να υφίστανται όσον αφορά την ταυτόχρονη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και εξέταση των αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών από το Ε.Σ.Ρ., ελλοχεύει ο κίνδυνος της παράτασης του καθεστώτος της νόμιμης λειτουργίας των περιφερειακών σταθμών για τους οποίους η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και η σχετική διαδικασία πιθανόν να καθυστερήσει σημαντικά, ζήτημα το οποίο επιχειρεί να επιλύσει το παρόν νομοσχέδιο. Υπό το φως των ανωτέρω, αυτονόητο είναι ότι η έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, όπως και η χορήγηση των αδειών, πρέπει να λάβει χώρα το συντομότερο δυνατό για όλες τις περιφερειακές ζώνες, και, πιθανώς, θα ήταν σκόπιμη η πρόβλεψη στην προτεινόμενη διάταξη μίας, έστω ενδεικτικής, προθεσμίας ολοκλήρωσης των ως άνω διαδικασιών για τη χορήγηση των αδειών.

Εξ άλλου, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 η παραπομπή όσον αφορά τους δικαιούμενους συμμετοχής στη διαδικασία χορήγησης αδειών αφορά στο άρθρο 8 και όχι στο άρθρο 7 του νομοσχεδίου.

4. Επί των άρθρων 9, 14 και 16

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 9, κατά την Α΄ φάση της διαδικασίας χορήγησης αδειών, το Ε.Σ.Ρ. ελέγχει, μεταξύ άλλων, και την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 14 αναφορικά με τις κτηριακές εγκαταστάσεις και τον τεχνολογικό εξοπλισμό του αιτούντος (περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 9), καθώς και την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 16 αναφορικά με το απασχολούμενο προσωπικό (περ. ζ) της παρ. 1 του άρθρου 9).

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14, «[η] αιτούσα οφείλει κατά την έκδοση της άδειας να διαθέτει στην περιφερειακή ζώνη που αιτείται είτε την κυριότητα, νομή και κατοχή είτε το δικαίωμα χρήσης κτ[η]ριακών εγκαταστάσεων και τεχνολογικού εξοπλισμού που διασφαλίζουν την άρτια ψηφιακή εκπομπή του προγράμματός της, σε υψηλή ευκρίνεια και την προσήκουσα μεταφορά του σήματός της στις εγκαταστάσεις του παρόχου δικτύου (...)».

Στο άρθρο 16 ορίζεται το προσωπικό το οποίο υποχρεούται να διαθέτει κάθε αιτούσα ανάλογα με την περιφερειακή ζώνη και το είδος του προγράμματος, ως ενημερωτικού ή μη ενημερωτικού, καθώς και οι σχέσεις εργασίας του προσωπικού με την αιτούσα εταιρεία.

Περαιτέρω, στην παρ. 3 του άρθρου 9, ορίζεται ότι: «Κάθε αιτούσα δικαιούται κατ' ανώτατο να υποβάλλει μία (1) αίτηση για ενημερωτικό πρόγραμμα και μία (1) για μη ενημερωτικό πρόγραμμα υπό τον όρο ότι οι αιτήσεις αυτές αφορούν σε διαφορετική περιφερειακή ζώνη. Ο περιορισμός του πρώτου εδαφίου καταλαμβάνει και ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, τις οποίες ελέγχει η αιτούσα ή ελέγχουν την αιτούσα ή βρίσκονται υπό κοινό έλεγχο με την αιτούσα. (...)».

Υπό το φως των ανωτέρω, δεδομένου ότι, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 9, κάθε αιτούσα δικαιούται κατ' ανώτατο όριο να υποβάλει μία (1) αίτηση για ενημερωτικό πρόγραμμα και μία (1) για μη ενημερωτικό πρόγραμμα υπό τον όρο ότι οι αιτήσεις αυτές αφορούν σε διαφορετική περιφερειακή ζώνη, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι η αιτούσα οφείλει κατά την έκδοση των αδειών να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16 του παρόντος (κυριότητα, νομή και κατοχή ή δικαίωμα χρήσης εγκαταστάσεων, τεχνολογικού εξοπλισμού, αριθμό προσωπικού, επένδυση, μετοχικό κεφάλαιο κ.λπ.), σε καθεμία από τις δύο περιφερειακές ζώνες για τις οποίες ζητά άδεια ενός ενημερωτικού και ενός μη ενημερωτικού σταθμού, αν είναι αυτή η βούληση του νομοθέτη.

Στην αντίθετη περίπτωση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 46), στόχο του νομοσχεδίου αποτελεί «[η] επίτευξη ενός ρυθμιστικού πλαισίου που θα εξασφαλίζει τον επί ίσοις όροις ανταγωνισμό των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής εμβέλειας, την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής πολυμορφίας των περιφερειών της χώρας, καθώς και την παροχή αξιόπιστης ενημέρωσης με έμφαση στον τοπικό χαρακτήρα», προβληματισμό μπορεί να δημιουργήσει ο πιθανός αποκλεισμός αιτούντων που εδρεύουν σε μία περιφερειακή ζώνη, από αιτούσα η οποία έχει την έδρα της σε άλλη περιφερειακή ζώνη.

5. Επί του άρθρου 17

Με τις διατάξεις του παρόντος, μεταξύ άλλων, ορίζονται τα κριτήρια συγκριτικής ποιοτικής αξιολόγησης, με τα οποία μοριοδοτούνται οι αιτούντες για τη χορήγηση άδειας παροχής τηλεοπτικής εκπομπής κατά τη διεξαγωγή της Β' φάσης της διαδικασίας αδειοδότησης. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι το Ε.Σ.Ρ. καλεί τις αιτούσες εταιρείες οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις της Α' φάσης αδειοδότησης να υποβάλουν συμπληρωματικό φάκελο

τεκμηρίωσης με τα κριτήρια συγκριτικής ποιοτικής αξιολόγησης, τα οποία μοριοδοτούνται από το Ε.Σ.Π., και ορίζεται το ανώτατο όριο των μορίων που λαμβάνει κάθε αιτούσα για την πλήρωση του κάθε κριτηρίου. Βάσει της ποιοτικής αξιολόγησης των φακέλων τεκμηρίωσης, το Ε.Σ.Π. συντάσσει πίνακα κατάταξης, δυνάμει του οποίου προβαίνει στην έκδοση αδειών κατά φθίνουσα σειρά κατάταξης,

Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, «το προηγούμενο χρονικό διάστημα συνεχούς εκπομπής τηλεοπτικού προγράμματος της αιτούσας σε καθεστώς νόμιμης λειτουργίας κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 2644/1998 (Α΄ 233), το οποίο υπολογίζεται ανά πλήρες έτος, κατά την ημέρα έκδοσης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με εκατό (100) μόρια, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά τον χρόνο της υποβολής της αίτησης, εξακολουθεί να βρίσκεται στο ως άνω καθεστώς νόμιμης λειτουργίας και να είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο του Ε.Σ.Π. του άρθρου 37 του ν. 4779/2021 (Α΄ 27)» (περ. γ) της παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου), και η «εκπομπή προγράμματος κατά τον χρόνο έκδοσης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με πενήντα (50) μόρια» (περ. στ) της παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου) επί συνολικού ανώτατου ορίου τετρακοσίων πενήντα (450) μορίων για το σύνολο των τεθέντων κριτηρίων.

Όσον αφορά το κριτήριο του προηγούμενου χρονικού διαστήματος λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών (κριτήριο «παλαιότητας»), ως κριτήριο για τη μοριοδότηση τηλεοπτικών σταθμών, έχει κριθεί, επανειλημμένα, από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ., ενδεικτικά, την παρατιθέμενη κατωτέρω νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας) ότι αυτό παραβιάζει τις συνταγματικές αρχές της ισότητας, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και του ελεύθερου ανταγωνισμού, καθώς αποκλείει αδικαιολόγητα τους νέους υποψήφιους παρόχους, και ότι δεν μπορεί να αποτελεί προνομιακό κριτήριο αδειοδότησης.

Εξ άλλου, η επ' αόριστον ανοχή της λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι ιδρύθηκαν και λειτουργούν παρανόμως, μέσω της πρακτικής των διαδοχικών παρατάσεων της διάρκειας ισχύος των αδειών παροχής τηλεοπτικού προγράμματος στο παρελθόν, και η διαιώνιση της εν λόγω εκκρεμότητας κρίθηκαν από το Συμβούλιο της Επικρατείας αντίθετες προς τις συνταγματικές αρχές του κράτους δικαίου και της αξίας του ανθρώπου (βλ., σχετικά, Π. Δημητρόπουλο/Α. Οικονόμου, «Οι ρυθμίσεις της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς στον ν. 4779/2021, σε ΔΙΤΕ (πρώην ΔΙΜΕΕ), τεύχος 4/2020, σελ. 598).

Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει ότι «η εν τοις πράγμασι ίδρυση και λειτουργία κατά το παρελθόν τηλεοπτικού σταθμού,

χωρίς άδεια, δεν αποτελούν νόμιμο λόγο χορήγησης της άδειας, έστω και αν η Διοίκηση με την πρακτική που τήρησε στο παρελθόν ανέχθηκε ή και βοήθησε τη λειτουργία του τηλεοπτικού σταθμού της αιτούσης και άλλων τηλεοπτικών σταθμών χωρίς άδεια» (ΣτΕ 3839/1997 Ολομ., σκέψη 10). Βλ., σχετικά, μεταξύ άλλων, και ΣτΕ 2502, 2506, 2707, 2508/2005 σκέψεις 7 και 8, σύμφωνα με τις οποίες, «στο κριτήριο του χρόνου λειτουργίας βαθμολογούνται μόνον οι τηλεοπτικοί σταθμοί που λειτουργούν βάσει αδειας – και όχι και αυτοί που θεωρούνται (...) ως νομίμως λειτουργούντες. Η διαφοροποίηση των δύο αυτών κατηγοριών τηλεοπτικών σταθμών βασίζεται σε κριτήριο αντικειμενικό και συναφές με το αντικείμενο της σχετικής ρυθμίσεως (ήτοι στο κριτήριο της λειτουργίας κατόπιν διοικητικής αδειας), δεν αντίκειται δε στην αρχή της ισότητας που καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος. Τούτο δε διότι η μία κατηγορία περιλαμβάνει σταθμούς που λειτουργούν βάσει αδειας, η οποία μάλιστα χορηγήθηκε έπειτα από προληπτικό έλεγχο της συνδρομής συγκεκριμένων νομίμων προϋποθέσεων, ενώ η άλλη κατηγορία περιλαμβάνει σταθμούς που λειτουργούν, κατ' ανοχήν του νόμου προσωρινώς, χωρίς διοικητική άδεια, υποκείμενοι μόνον σε καταστατικό έλεγχο της νομιμότητας λειτουργίας των». Βλ., επίσης, μεταξύ άλλων, ΣτΕ 3578/2010 σκέψη 6, κατά την οποία «η επ' άοριστον ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι ιδρύθηκαν και λειτούργησαν παρανόμως, αντίκειται προς το Σύνταγμα. Πρώτον μεν αντιβαίνει προς την θεμελιώδη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου, από την οποία απορρέει η υποχρέωση του Κράτους να εγγυάται υπέρ των πολιτών την πιστή εφαρμογή του νόμου και να προασπίζει τα δημόσια αγαθά. Τούτο επιτυγχάνεται με την αποτελεσματική λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών εφαρμογής και επιβολής του νόμου. Έτσι διαφυλάσσεται το κύρος του νόμου και επιβεβαιώνεται η εμπιστοσύνη των πολιτών στην έννομη τάξη, που πρέπει να γίνεται από όλους σεβαστή. Δημόσιο δε αγαθό αποτελούν οι αριθμητικά περιορισμένες ραδιοσυχνότητες για την πραγματοποίηση τηλεοπτικών εκπομπών αναλογικού σήματος. το δημόσιο αυτό αγαθό προσβάλλεται όταν η χρήση των ραδιοσυχνοτήτων γίνεται χωρίς την απαιτούμενη διοικητική άδεια, δηλαδή αυθαίρετως και παρανόμως. Δεύτερον δε, η επίμαχη ρύθμιση αντιβαίνει προς την συνταγματική αρχή της ισότητας. Διότι θέτει τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία, ενώ είχαν την πραγματική δυνατότητα και την βούληση να ιδρύσουν τηλεοπτικό σταθμό, δεν το έπραξαν όμως αυθαίρετως και δεν παρέβησαν τον νόμο, σε εξόχως μειονεκτική μοίρα σε σχέση με τα πρόσωπα, τα οποία, με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, ίδρυσαν παρανόμως, χωρίς δηλαδή άδεια, τηλεοπτικό σταθμό»).

Υπό το φως της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των ανα-

φερομένων στην παράγραφο Β΄ των Εισαγωγικών παρατηρήσεων της παρούσας Έκθεσης, δεδομένου ότι η λειτουργία των υφιστάμενων περιφερειακών σταθμών, ως νομίμως λειτουργούντων, δεν βασίζεται σε νόμιμη διοικητική άδεια, αλλά αποτελεί ουσιαστικά μη νόμιμη μεταβατική λειτουργία, προσωρινή, και κατ' άνοχην του νόμου, και ότι η θεσπιζόμενη στις προτεινόμενες διατάξεις μοριοδότηση των υποψηφίων στη Β΄ φάση της διαδικασίας αδειοδότησης θα γίνει βάσει αυτής, η θέσπιση του κριτηρίου του χρόνου λειτουργίας (παλαιότητα) των αιτούντων τη χορήγηση άδειας θα ήταν σκόπιμο να επανεξετασθεί. Επίσης, θα πρέπει να εξετασθεί η βαρύτητα του κριτηρίου αυτού, όπως και του κριτηρίου της εκπομπής προγράμματος κατά τον χρόνο έκδοσης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος επί του συνόλου της μοριοδότησης, προκειμένου να μην αποκλείονται εκ των προτέρων νέοι υποψήφιοι από την αγορά, δεδομένου ότι η υψηλή μοριοδότηση του χρόνου λειτουργίας των σταθμών, σύμφωνα με τα ως άνω εκτεθέντα, δημιουργεί αθέμιτο πλεονέκτημα υπέρ των ήδη υφιστάμενων σταθμών, παραβιάζοντας έτσι τις αρχές της ισότητας και της ελεύθερης πρόσβασης στην οικονομική δραστηριότητα.

Εξ άλλου, επισημαίνεται, ότι ο ν. 4339/2015 «Αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης», όπως τροποποιήθηκε, κατ' εφαρμογήν διατάξεων του οποίου χορηγήθηκαν οι άδειες των παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας, δεν περιελάμβανε το κριτήριο του χρόνου λειτουργίας των σταθμών. Επίσης, επισημαίνεται ότι το εν λόγω κριτήριο, το οποίο είχε αρχικά περιληφθεί στα κριτήρια αδειοδότησης του ν. 3592/2007 «Συγκέντρωση και αδειοδότηση Επιχειρήσεων Μέσων Ενημέρωσης και άλλες διατάξεις», καταργήθηκε με τη συνολική κατάργηση του άρθρου 7 του εν λόγω νόμου, από το άρθρο 40 του ν. 4487/2017.

6. Επί του άρθρου 18

Για λόγους σαφήνειας, χρήσιμο θα ήταν διευκρινισθεί ότι η υποβολή των αναφερόμενων στη διάταξη εγγράφων γίνεται κατά την Α΄ φάση της διαδικασίας χορήγησης των αδειών.

Επίσης, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 6, χρήσιμο θα ήταν να ερευνηθεί αν ανταποκρίνεται ακριβέστερα στη βούληση του νομοθέτη η φράση «[για λόγους που] δεν ανάγονται σε υπαιτιότητά της», αντί της φράσης «[για λόγους που] δεν αφορούν την ίδια».

7. Επί του άρθρου 22

Σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος, «[ε]πιτρέπεται, κατόπιν άδειας του

Ε.Σ.Ρ., η αναμετάδοση του προγράμματος φορέα άδειας μέσω δικτύωσης εφόσον πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις σωρευτικά: α) Ο φορέας άδειας δικτυώνεται, κατ' ανώτατο αριθμό, με δύο (2) φορείς άδειας διαφορετικής περιφερειακής ζώνης και υπό τον όρο ότι το αναμεταδιδόμενο πρόγραμμα δεν μεταβάλλει το είδος του προγράμματος από μη ενημερωτικό σε ενημερωτικό και αντιστρόφως και ότι καθ' όλη τη διάρκεια της δικτύωσης παρουσιάζεται το λογότυπο του φορέα της άδειας που δικτυώνεται. β) Αντικείμενο συμφωνίας δικτύωσης αποτελεί μόνο πρωτότυπο πρόγραμμα, η συνολική διάρκεια του οποίου δεν δύναται να υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες ημερησίως ανά φορέα άδειας με τον οποίο ο φορέας της άδειας τελεί σε δικτύωση. γ) Ο φορέας της άδειας δεν επιτρέπεται να αναμεταδίδει μέσω δικτύωσης πρόγραμμα που αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας δικτύωσης με έτερο φορέα άδειας ή πρόγραμμα που έχει ήδη μεταδοθεί από άλλο τηλεοπτικό σταθμό περιφερειακής εμβέλειας».

Εν προκειμένω, σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί αν οι δύο (2) ώρες, ημερησίως, της επιτρεπόμενης αναμετάδοσης αφορούν δύο (2) ώρες συνεχούς αναμετάδοσης προγράμματος ή είναι δυνατή η τμηματική αναμετάδοση προγραμμάτων σε διαφορετικές ώρες της ημέρας, αρκεί να μην υπερβαίνουν το χρονικό διάστημα των δύο (2) ωρών. Επίσης, χρήσιμο θα ήταν να προστεθεί ο προσδιορισμός «ζωντανή» στον όρο «αναμετάδοση», αν αυτή είναι η βούληση του νομοθέτη.

Τέλος, στην παρ. 3 ορίζεται ότι: «Αν για τεχνικούς λόγους δεν είναι εφικτή η μετάδοση του προγράμματος των φορέων των αδειών σε υψηλή ευκρίνεια (high definition), το Ε.Σ.Ρ., με απόφασή του, κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., επιτρέπει τη μετάδοση του προγράμματος σε τυπική ευκρίνεια (standard definition) μέχρι να καταστεί τεχνικά εφικτή η μετάδοση σε υψηλή ευκρίνεια. Για να ολοκληρωθεί η αδειοδότηση των παρόχων περιεχομένου σε υψηλή ευκρίνεια (high definition) και να ξεκινήσει ο επανασυντονισμός της παρ. 2 είναι αναγκαίο να έχει ολοκληρωθεί η μετάβαση σε πρότυπο μετάδοσης DVB-T2».

Εν προκειμένω, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να τεθεί ο χρονικός ορίζοντας για την ολοκλήρωση της μετάβασης στο πρότυπο μετάδοσης DVB-T2, σύμφωνα και με την υπ' αριθμ. 17516 (Φ.Ε.Κ. Β' 2832/20.05.2024) κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις ειδικών τεχνικών θεμάτων μετάδοσης και αναμετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων του Χάρτη Συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής. Επιλογή προτύπου εκπομπής επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης. Ενημέρωση κοινού από παρόχους ψηφιακών μεταδόσεων επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης» του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό και του Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στο άρθρο 1 της

οποίας ορίζεται ότι η διαδικασία υιοθέτησης του τεχνολογικού προτύπου D-VB-T2 ως προτύπου εκπομπής επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης δύναται να εκκινήσει από την 1η Ιανουαρίου 2026, και, εφόσον η αλλαγή του προτύπου εκπομπής επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, επηρεάζει τον τερματικό εξοπλισμό λήψης των χρηστών τηλεόρασης ελεύθερης λήψης, ότι πρέπει να υπάρχει σχετική ενημέρωση του κοινού για διάστημα τουλάχιστον δέκα οκτώ (18) μηνών πριν την αλλαγή του, από τους παρόχους ψηφιακής μετάδοσης.

8. Επί του άρθρου 24

Α. Στην παρ. 1 του παρόντος ορίζεται ότι «[τ]ο Ε.Σ.Ρ. διενεργεί διοικητικούς ελέγχους: α) ετησίως, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ο φορέας της άδειας εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του άρθρου 20 και β) οποτεδήποτε, ιδίως σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας ή περιέλευσης πληροφορίας με οποιονδήποτε τρόπο για μη τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου 20. Ο φορέας της άδειας οφείλει να υποβάλει, εντός προθεσμίας (30) ημερών από την ημερομηνία αποστολής σχετικού αιτήματος του Ε.Σ.Ρ. στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει, τα αιτούμενα δικαιολογητικά ή πληροφορίες. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία ή δεν αποδειχθεί από τα στοιχεία που προσκομίζονται ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 20, εφαρμόζεται η παρ. 2 του παρόντος».

Στην παρ. 2 ορίζεται ότι «σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης του άρθρου 20 το Ε.Σ.Ρ. προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες: α) τάσσει προθεσμία συμμόρφωσης του φορέα της άδειας, η οποία δεν δύναται να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, β) σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορέα της άδειας εντός της προθεσμίας της περ. α), επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο για κάθε παράβαση, ύψους τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, τάσσοντας νέα προθεσμία στον φορέα της άδειας για τη συμμόρφωσή του η οποία δεν δύναται να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών και γ) σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορέα της άδειας εντός της προθεσμίας της περ. β), ανακαλεί την άδεια».

Δεδομένου ότι, σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 20, στο οποίο παραπέμπει η προτεινόμενη διάταξη, ο φορέας της άδειας έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί στο Ε.Σ.Ρ. οποιαδήποτε μεταβολή των στοιχείων τα οποία αποτελούν περιεχόμενο της άδειας, καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή των προϋποθέσεων χορήγησής της, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη συντέλεση της μεταβολής, ερωτάται αν η οριζόμενη διαδικασία και οι προθεσμίες αφορούν και την περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 20, και, αν ναι, να υπάρξει σχετική διευκρίνιση.

Β. Περαιτέρω, δεδομένου ότι στο νομοσχέδιο δεν περιλαμβάνεται σχετική ρύθμιση, θα ήταν σκόπιμο να ορισθεί η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση ανάκλησης άδειας παρόχου περιεχομένου για οποιονδήποτε λόγο, όπως, επί παραδείγματι, αν η εν λόγω άδεια χορηγείται στον αμέσως επόμενο αιτούντα στον πίνακα κατάταξης του άρθρου 17 παρ. 3 του παρόντος, αν προκηρύσσεται νέος διαγωνισμός για τη χορήγησή της ή αν ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 25 παρ. 2 του παρόντος.

Γ. Στις παρ. 6 και 7 του παρόντος προβλέπεται ότι σε περίπτωση παράβασης των οριζόμενων στις εν λόγω παραγράφους διατάξεων, το Ε.Σ.Ρ. ανακαλεί αμελλητί την άδεια, κατόπιν προηγούμενης ακρόασης του φορέα της. Αυτονόητο είναι ότι και η ανάκληση της άδειας της παρ. 2 του παρόντος θα γίνεται κατόπιν προηγούμενης ακρόασης του φορέα της.

9. Επί των άρθρων 5 και 27 παρ. 1

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος, «[γ]ια κάθε περιφερειακή ζώνη ορίζεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 27 [του παρόντος], αριθμός αδειών που χορηγούνται σε παρόχους περιεχομένου που εκπέμπουν το πρόγραμμά τους σε υψηλή ευκρίνεια με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: (...). Ο αριθμός των αδειών που χορηγούνται σε υψηλή ευκρίνεια σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο δεν δύναται να υπολείπεται του αριθμού των υφιστάμενων παρόχων περιεχομένου που εκπέμπουν βάσει της απόφασης του Ε.Σ.Ρ. περί έγκρισης ψηφιακής μετάδοσης του περιεχομένου τους σε κάθε περιφερειακή ζώνη κατά τον χρόνο έκδοσης της κοινής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 27, συμπεριλαμβανομένων των Δ.Ε.Ρ.Τ. των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)».

Επίσης, στην παρ. 1 του άρθρου 27, το οποίο περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος, ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση του Υπουργού στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ορίζεται ο αριθμός αδειών που χορηγούνται σε υψηλή ευκρίνεια σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 1 του άρθρου 5, κατόπιν προηγούμενης εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ. και γνώμης του Ε.Σ.Ρ. Η κοινή απόφαση του πρώτου εδαφίου τροποποιείται στην περίπτωση τροποποίησης της χωρητικότητας των πολυπλεκτών του παρόχου δικτύου, με σκοπό την αύξηση της χωρητικότητας ανά πολυπλέκτη, επικαιροποιώντας τον υφιστάμενο Χάρτη Συχνότητων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής για λειτουργία αποκλειστικά με το πρότυπο DVB-T2, από όπου προκύπτει η ελάχιστη και η μέγιστη χωρητικότητα ανά πολυπλέκτη. Ακολούθως η Ε.Ε.Τ.Τ. τροποποιεί το χορηγηθέν στον ιδιωτικό πάροχο δικτύου δικαίωμα βάσει του νέου Χάρτη

Συχνοτήτων Επίγειας Ψηφιακής Ευρυεκπομπής».

Σχετικά με τον καθορισμό του αριθμού των αδειών και την τιμή εκκίνησης της σχετικής δημοπρασίας, το Συμβούλιο της Επικρατείας, όσον αφορά τις διατάξεις του ν. 4339/2015 για την αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης, έχει κρίνει ότι: «Εν όψει του σκοπού στον οποίο αποβλέπει η συνταγματική κατοχύρωση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, από την διατύπωση του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του Συντάγματος, στο οποίο γίνεται λόγος για αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης για τον έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων, μεταξύ άλλων, και στους τηλεοπτικούς σταθμούς, δεν δύναται να συναχθεί ότι η αρμοδιότητά του εξαντλείται, κατά το Σύνταγμα, στην έκδοση μόνον ατομικών διοικητικών πράξεων ελέγχου ή επιβολής κυρώσεων στους σταθμούς αυτούς, διότι, εν όψει του αναφερθέντος σκοπού, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είναι και αυτό, παράλληλα με την νομοθετική εξουσία και τα άλλα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας, φορέας του κατά το Σύνταγμα αμέσου ελέγχου των εν λόγω σταθμών και στο προγενέστερο της ενάρξεως λειτουργίας αυτών στάδιο, δηλαδή στο στάδιο της χορηγήσεως των αδειών λειτουργίας τους (βλ. ΣτΕ Ολομέλεια 1901/2014 16η σκέψη, 3914/2015 17η σκέψη). Η ως άνω δε σχετική με την χορήγηση των εν λόγω αδειών αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης δεν έγκειται απλώς στην τυπική έκδοση της τελικής πράξεως χορηγήσεως της άδειας (μετά από διαδικασία που έχει τυχόν διενεργήσει άλλο όργανο, που δεν έχει τα εχέγγρα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, και με προϋποθέσεις που το άλλο αυτό όργανο έχει καθορίσει μονομερώς χωρίς καμία σύμπραξη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης), αλλά περιλαμβάνει και όλη την διαδικασία η οποία θα καταλήξει στην χορήγηση της άδειας. Και τούτο διότι η ανάγκη οργανώσεως των ραδιοτηλεοπτικών μέσων κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την αντικειμενικότητα, την αμεροληψία και την πολυφωνία και να αποτρέπει κυβερνητικές και γενικότερα μονομερείς επιρροές που μπορεί να επηρεάσουν τους όρους του πολιτικού ανταγωνισμού με τον έλεγχο της διαμορφώσεως της κοινής γνώμης, ανακύπτει ήδη στο στάδιο χορηγήσεως των αδειών, κατά το οποίο καθορίζεται ποιοι σταθμοί θα λειτουργήσουν στο μέλλον. Κατόπιν των προηγούμενων, δηλαδή εν όψει του ότι το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είναι και αυτό όργανο του ασκούμενου από το Κράτος, μεταξύ άλλων, στην τηλεόραση αμέσου ελέγχου προς εκπλήρωση των αναφερομένων στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του Συντάγματος σκοπών δημοσίου συμφέροντος και συγκροτείται αφ' ενός μεν κατά τρόπο που να εξασφα-

λίζει την αντικειμενικότητα, την αμεροληψία και την πολυφωνία στην λειτουργία, μεταξύ άλλων, των τηλεοπτικών σταθμών και αφ' ετέρου από πρόσωπα με τα ανάλογα με την αποστολή του προσόντα, προκύπτει ότι, κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος, α. καθίσταται υποχρεωτική η σύμπραξη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης στην άσκηση αρμοδιοτήτων, με τις οποίες, σε συνεργασία ενδεχομένως και με άλλες ανεξάρτητες αρχές (στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτό απαιτείται λόγω της τεχνικής φύσεως των τιθεμένων ζητημάτων), καθορίζονται οι όροι λειτουργίας και αδειοδότησεως, μεταξύ άλλων, των τηλεοπτικών σταθμών και β. σε περίπτωση επιλογής του συστήματος της κατόπιν διαγωνισμού χορηγήσεως των αδειών λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών, καθίσταται υποχρεωτική η διενέργεια αποκλειστικής από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης της σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας. Η ανωτέρω, κατά το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος, αναγνωριζόμενη στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης αρμοδιότητα ελέγχου των τηλεοπτικών σταθμών και κατά το στάδιο της χορηγήσεως των αδειών λειτουργίας τους δεν ανατρέπει την αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών του Κράτους (άρθρο 26 του Συντάγματος), στο πλαίσιο της οποίας ανήκει στην νομοθετική λειτουργία η θέσπιση των κανόνων που ανάγονται στο γενικό πλαίσιο της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών. Εν προκειμένω, με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του ν. 4339/2015, όπως ισχύουν, διασφαλίζεται στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης η ανωτέρω, κατά το Σύνταγμα, αρμοδιότητά του, που περιλαμβάνει και όλη την διαδικασία η οποία καταλήγει στην χορήγηση των σχετικών αδειών. Και τούτο διότι με τις διατάξεις αυτές αφ' ενός μεν προβλέπεται σύμπραξη αυτού κατά τον καθορισμό ουσιαδών όρων της αδειοδότησεως και της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών, σύμπραξη η οποία συνίσταται, ειδικότερα, στην διατύπωση σύμφωνης γνώμης του για τον καθορισμό του αριθμού των δημοπρατούμενων αδειών και της τιμής εκκινήσεως για αυτές, αφ' ετέρου δε θεσπίζεται σύστημα διαγωνισμού για την χορήγηση των εν λόγω αδειών ανά κατηγορία εμβέλειας, προγράμματος και περιεχομένου, στο πλαίσιο του οποίου προβλέπεται αποκλειστική αρμοδιότητα αυτού για την διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας που αρχίζει με την δημοσίευση της προκηρύξεώς του, με την οποία καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία χορηγήσεως των αδειών κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο (...)» (ΣΤΕ 2314/2018 Ολομ., σκέψεις 15 και 18).

Επίσης, με την απόφαση 95/2017 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κατέστη σαφές ότι το Ε.Σ.Ρ. είναι η μόνη αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ανάγκη για αναθεώρηση του ν. 4339/2015 και την επαναφο-

ρά της αρμοδιότητας αδειοδότησης στο Ε.Σ.Ρ. Βάσει της απόφασης αυτής, επήλθαν τροποποιήσεις του νομοθετικού πλαισίου, ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με το περιεχόμενό της και να διασφαλισθεί η ανεξαρτησία του Ε.Σ.Ρ. το οποίο ανέλαβε τον πλήρη έλεγχο της διαδικασίας αδειοδότησης των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών (ΣτΕ 95/2017 Ολομ., ιδίως, σκέψεις 19 και 21). (Βλ., επίσης, Κ. Στρατηλάτη, Σύνταγμα κατ' άρθρο ερμηνεία, άρθρο 15, ηλεκτρονική έκδοση, επιμέλεια Σ. Βλαχόπουλου, Ξ. Κοντιάδη και Γ. Τασόπουλου, Ιανουάριος 1923, <https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/arthro-15/>, σελ. 105-107), καθώς και, μεταξύ πολλών άλλων, Παναγιώτη Δημητρόπουλο για ΣτΕ 2315/2018 Ολομ. σε ΔΙΚΑΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (πρώην ΔΙΜΕΕ) τεύχος 4/2018, σελ. 495-502 και 582-603, ΣτΕ 365/2017 Ολομ. σκέψεις 19 και 21, ΣτΕ 2307/2018 Ολομ. σκέψεις 13 και 20, ΣτΕ 2310/2018 Ολομ. σκέψεις 16 και 19, και ΣτΕ 2312/2018 Ολομ. σκέψεις 18 και 20, κ.ά.).

Υπό το φως των ανωτέρω, και δεδομένου ότι, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, η γνώμη του Ε.Σ.Ρ. προς τους αρμόδιους Υπουργούς αναφέρεται απλά ως «γνώμη», και όχι ως «σύμφωνη γνώμη» κατά τα ανωτέρω, και άρα παρίσταται ως μη δεσμευτική, σκόπιμο είναι η προτεινόμενη διάταξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 27 να αντικατασταθεί ως εξής: «Με κοινή απόφαση του Υπουργού στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ορίζεται ο αριθμός αδειών που χορηγούνται σε υψηλή ευκρίνεια σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 1 του άρθρου 5, κατόπιν προηγούμενης εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ. και σύμφωνης γνώμης του Ε.Σ.Ρ.».

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, όπως ανέφερε ο Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό στην τοποθέτησή του κατά την επεξεργασία του νομοσχεδίου στη συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της 3ης Ιουνίου 2026, «(...) ο αριθμός των αδειών καθορίζεται αποκλειστικά με βάση τη χωρητικότητα του διαθέσιμου φάσματος ανά περιφερειακή ζώνη, έπειτα από εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ. και γνώμη του Ε.Σ.Ρ., πάντα έπειτα από τη μετάβαση στο πρότυπο μετάδοσης DVB -T2 και με βάση τον ισχύοντα χάρτη». Επίσης, όπως ανέφερε σε απάντησή του προς τον εκπρόσωπο του Κόμματος «Νίκη», στην ίδια συνεδρίαση, «ο αριθμός των αδειών θα εξαρτηθεί από τη χωρητικότητα ανά γεωγραφική ζώνη. Ο προσδιορισμός της είναι ένα καθαρά τεχνικό θέμα, δεν μπορεί να γίνει με άλλο τρόπο. Δεν είναι δυνατόν να προβλέπεται από το νόμο, ενώ η υπουργική απόφαση επισφραγίζει απλώς τυπικά την εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ. και τη γνώμη του Ε.Σ.Ρ.».

οίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της 8ης Ιουνίου 2026 ο Υφυπουργός διευκρίνισε ότι «πρόκειται για εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ., δεσμευτική, που θα αφορά αποκλειστικά τη μέγιστη χωρητικότητα. Δεν θα μπορούσε να γίνει αλλιώς και η οποία ρητώς από το νόμο προηγείται της προκήρυξης (...)» (βλ., σχετικά τα Πρακτικά των εν λόγω συνεδριάσεων της Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης).

Υπό το φως των ανωτέρω, φαίνεται ότι βούληση του νομοθέτη είναι η εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ. προς τον αρμόδιο Υφυπουργό όσον αφορά τα τεχνικά ζητήματα και, ιδίως, τη χωρητικότητα του διαθέσιμου φάσματος ανά περιφερειακή ζώνη, να είναι δεσμευτική, γεγονός το οποίο, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν σκόπιμο να ορισθεί στο κείμενο της διάταξης.

Περαιτέρω, κατόπιν των ως άνω αναφερομένων, και η τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 27 θα πρέπει να γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του Ε.Σ.Ρ., διευκρίνιση που σκόπιμο θα ήταν να ενσωματωθεί ως ρύθμιση στο κείμενο του δεύτερου εδαφίου της.

Επισημαίνεται, σχετικά, προς επίρρωση των ανωτέρω, ότι η προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης του Ε.Σ.Ρ. όσον αφορά τον καθορισμό του αριθμού των δημοπρατούμενων αδειών παρόχου περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης ανά κατηγορία εμβέλειας (εθνικής ή περιφερειακής), προγράμματος (ενημερωτικού γενικού περιεχομένου ή μη ενημερωτικού περιεχομένου), είδους στόχευσης (γενικής ή ειδικής) σε περίπτωση μη ενημερωτικού προγράμματος και είδους θεματικού περιεχομένου σε περίπτωση προγράμματος ειδικής στόχευσης, και της τιμής εκκίνησης ανά κατηγορία δημοπρατούμενης άδειας, περιέχεται στον ν. 4339/2015 για την αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά και από τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 2 παρ. 4 του νόμου 4339/2015).

10. Επί του άρθρου 27 παρ. 2 έως και 6

Στις προτεινόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις ορίζεται ότι με απόφαση του Υπουργού στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης ή με κοινές υπουργικές αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών:

α) μετά από γνώμη του Ε.Σ.Ρ., δύναται να αναπροσαρμόζεται το παράβολο της παρ. 4 του άρθρου 6 (παρ. 2 άρθρου 27 του νομοσχεδίου),

β) μετά από γνώμη του Ε.Σ.Ρ., είναι δυνατόν να εξειδικεύονται περαιτέρω ή να τροποποιούνται οι απαιτήσεις των κ[η]ριακών εγκαταστάσεων και του τεχνολογικού εξοπλισμού του άρθρου 14, ιδίως λόγω της τεχνολογικής εξέ-

λιξης (παρ. 4 άρθρου 27 του νομοσχεδίου),

γ) μετά από γνώμη του Ε.Σ.Π., είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζεται αναλογικά ο ελάχιστος αριθμός προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 16, λαμβανομένων υπόψη νεότερων στοιχείων ανά περιφερειακή ζώνη ως προς τις οικονομικές συνθήκες, τον πληθυσμό, την πρόοδο της τεχνολογίας και λοιπά κριτήρια (παρ. 5 άρθρου 27 του νομοσχεδίου),

δ) μετά από εισήγηση του Ε.Σ.Π., εξειδικεύονται η κατανομή των μορίων της παρ. 2 του άρθρου 17 ανά κριτήριο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή έγγραφα, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια (παρ. 6 άρθρου 27 του νομοσχεδίου).

Εν προκειμένω, υπό το φως των ανωτέρω εκθεθέντων στην παρατήρηση επί των άρθρων 5 και 27 παρ. 1 του παρόντος, και δεδομένου ότι τα θέματα που θα ρυθμισθούν με τις εν λόγω υπουργικές αποφάσεις αφορούν τη διαδικασία της χορήγησης και διατήρησης των σχετικών αδειών, όπως είναι, ιδίως, ο ελάχιστος αριθμός προσωπικού και η εξειδίκευση της κατανομής των μορίων της παρ. 2 του άρθρου 17 ανά κριτήριο, θα ήταν σκόπιμο, όπου στις εν λόγω εξουσιοδοτικές διατάξεις αναφέρεται η «γνώμη του Ε.Σ.Π.», να τεθεί η «σύμφωνη γνώμη του Ε.Σ.Π.», και στην παρ. 6 ο όρος «εισήγηση» του Ε.Σ.Π. να αντικατασταθεί από τον όρο «δεσμευτική εισήγηση» του Ε.Σ.Π.

Επίσης, για τους ίδιους λόγους, στην παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου, κατά την οποία «[μ]ε απόφαση του Υπουργού στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, δύναται να αναπροσαρμόζονται τα ποσά του ελάχιστου καταβεβλημένου κεφαλαίου του άρθρου 10, οι απαιτούμενες προθεσμίες, η διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη αλλαγές ως προς τον πληθυσμό ανά περιφερειακή ζώνη, καθώς και ιδιαιτερότητες αυτής, όπως γεωμορφολογικές, γεωγραφικές και οικονομικές», πρέπει να συμπληρωθεί ότι η εν λόγω απόφαση θα λαμβάνεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Ε.Σ.Π.

11. Επί του άρθρου 27 παρ. 3

Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθούν οι διατάξεις στις οποίες περιέχονται οι αναφερόμενες προθεσμίες και διαδικασίες που δύνανται να τροποποιούνται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

12. Επί του άρθρου 28

Στο προτεινόμενο άρθρο ορίζεται ότι «[α]πό την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε διάταξη του ν. 4339/2015 (Α΄ 133) που είναι αντίθετη

προς τα μέρη Α΄ και Β΄ του παρόντος».

Δεδομένου ότι ο ν. 4339/2015 ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, την αδειοδότηση όλων των παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούν λεπτομερώς οι καταργούμενες διατάξεις του ν. 4339/2015 στο κείμενο του παρόντος.

13. Επί του άρθρου 31

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, η περ. α) της παρ. 3Α του άρθρου μόνου του ν. 1178/1981 περί αστικής ευθύνης του τύπου, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της από την παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 5130/2024, τροποποιείται ως εξής: «α) Σε κάθε εφημερίδα που εκδίδεται και διανέμεται στην Ελλάδα, ορίζονται διευθυντής και διευθυντής σύνταξης, οι οποίοι αμφότεροι είναι δημοσιογράφοι. Σε περίπτωση κυκλοφορίας φύλλου κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλεται εντός δέκα (10) ημερών από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, κάθε φορά, διοικητικό πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ. Για τις εφημερίδες που εγγράφονται ή είναι ήδη εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, ορίζονται διευθυντής, ο οποίος είναι είτε δημοσιογράφος είτε μέλος επαγγελματικού σωματείου εκδοτών ή ιδιοκτητών και διευθυντής σύνταξης, ο οποίος είναι δημοσιογράφος. Η δημοσιογραφική ιδιότητα κατά την έννοια της παρούσας αποδεικνύεται είτε με την εγγραφή στο οικείο επαγγελματικό σωματείο είτε μέσω της ασφάλισης στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς.».

Η διαφοροποίηση της προτεινόμενης ρύθμισης από την έως σήμερα ισχύουσα παρατηρείται στο πρώτο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης, σύμφωνα με το οποίο τόσο ο διευθυντής όσο και ο διευθυντής σύνταξης κάθε εφημερίδας που εκδίδεται και διανέμεται στην Ελλάδα πρέπει να είναι δημοσιογράφοι. Επίσης, διαφοροποίηση επέρχεται στο τέταρτο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης, σύμφωνα με το οποίο η δημοσιογραφική ιδιότητα του διευθυντή και του διευθυντή σύνταξης στις εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας αποδεικνύεται είτε με την εγγραφή στο οικείο επαγγελματικό σωματείο είτε μέσω της ασφάλισης στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς, με την αντικατάσταση της φράσης «του προηγούμενου εδαφίου» από τη φράση «της παρούσας».

Σχετικά σημειώνεται ότι στην παρ. 1 του άρθρου 14 του Συντάγματος ορίζεται ότι καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και διά του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους, ενώ στην παρ. 2 ορίζεται ότι ο τύπος είναι ελεύθερος και η λογοκρισία και κά-

θε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται. Με τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος, κατοχυρώνεται το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης και διάδοσης των στοχασμών και διά του τύπου, το δικαίωμα δε αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και το δικαίωμα της ελεύθερης έκδοσης, κυκλοφορίας και διάδοσης των εφημερίδων, σύμφωνα με το οποίο η πολιτεία πρέπει όχι μόνον να απέχει από κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να αναιρέσει ή να παρακλώσει ουσιαστικά είτε άμεσα είτε έμμεσα την άσκηση του δικαιώματος αυτού, αλλά και να λαμβάνει μέτρα για τη διευκόλυνση της άσκησής του (ΣΤΕ Ολ 2109/1988). Στην ελευθερία έκδοσης περιλαμβάνεται η ελευθερία κάθε ατόμου και κάθε ομάδας ατόμων να εκδίδουν οποτεδήποτε, οποιοδήποτε έντυπο και, επομένως, και η απαγόρευση θέσπισης προσόντων ή προϋποθέσεων, προσωπικών ή πραγματικών, ηθικών ή υλικών προς έκδοση εντύπων. Περαιτέρω, η ελευθερία έκδοσης συνεπάγεται την ελευθερία ίδρυσης και διεύθυνσης επιχειρήσης τύπου, καθώς και την ελευθερία διορισμού (συντακτικού κυρίως) προσωπικού, σύμφωνα με την οποία αντίκειται στο Σύνταγμα οποιαδήποτε υποχρέωση ή απαγόρευση πρόσληψης ορισμένου προσώπου ως συντάκτη ή αρχισυντάκτη του εντύπου ή εξάρτηση της πρόσληψής του από κρατική ή συνδικαλιστική συναίνεση ή μη άσκηση δικαιώματος «βέτο». Η εν λόγω ελευθερία υπόκειται στους προβλεπόμενους γενικούς και ειδικούς περιορισμούς, η επιβολή των οποίων γίνεται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (βλ. Π. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο - Ατομικά Δικαιώματα, 4η έκδ., 2012, σελ. 482,484,486 αρ. 683, 689, 692 και Κ. Χρυσόγονο, Σπ. Βλαχόπουλο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2017, σελ. 345-355). Ορισμένες υποχρεώσεις και περιορισμοί θεσπίζονται ιδίως για λόγους διασφάλισης της συντακτικής ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης, όπως, επί παραδείγματι, διαφανείς και αμερόληπτες διαδικασίες για την επιλογή των προέδρων και των μελών των διοικητικών συμβουλίων. Επιπλέον, τίθενται για λόγους διαφάνειας και επαγγελματικής ακεραιότητας, όπως, ιδίως, η δημοσίευση πληροφοριών ως προς το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς (βλ., σχετικά, τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις υπηρεσίες μέσων ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση της οδηγίας 2010/13/ΕΕ (Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ιδίως, άρθρο 5 και αιτιολογικές σκέψεις 17 και 31).

Υπό το φως των ανωτέρω, όσον αφορά τη ρύθμιση του πρώτου εδαφίου της προτεινόμενης διάταξης, προβληματισμός δημιουργείται σχετικά με την τιθέμενη υποχρέωση να ορίζεται σε κάθε εφημερίδα που εκδίδεται και διανέμεται στην Ελλάδα, διευθυντής έχων την ιδιότητα του δημοσιογράφου,

πολλώ δε μάλλον όταν η παράβαση της υποχρέωσης αυτής συνεπάγεται την επιβολή, κάθε φορά, διοικητικού προστίμου δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Περαιτέρω, δοθέντων των διαφορετικής φύσεως αρμοδιοτήτων τις οποίες ασκούν οι διευθυντές εφημερίδων, όπως, επί παραδείγματι, οικονομικής και διοικητικής φύσεως, προβληματισμός δημιουργείται κατά πόσον η υποχρέωση συνδρομής στο πρόσωπο των διευθυντών εφημερίδων της ιδιότητας του δημοσιογράφου, υπερβαίνει τα όρια της αρχής της αναλογικότητας που διέπει τους περιορισμούς της οικονομικής ελευθερίας και της ελευθερίας του τύπου.

Επίσης, προβληματισμός θα μπορούσε να δημιουργηθεί όσον αφορά την υποχρέωση του διευθυντή, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης, ο οποίος ορίζεται στις εφημερίδες που εγγράφονται ή είναι ήδη εγγεγραμμένες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Περιφερειακού και Τοπικού Τύπου της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, να είναι είτε δημοσιογράφος είτε μέλος επαγγελματικού σωματίου εκδοτών ή ιδιοκτητών, δοθέντων, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, των διαφορετικής φύσεως αρμοδιοτήτων τις οποίες δύνανται να ασκούν οι διευθυντές εφημερίδων, όπως, επί παραδείγματι, οικονομικής, διαχειριστικής και διοικητικής φύσεως, οι οποίοι πιθανόν να μην είναι εκδότες ή ιδιοκτήτες του εντύπου ώστε να εγγράφονται και να είναι μέλη στα ως άνω σωματεία (βλ., σχετικά, και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 5005/2022, παρατήρηση υπ' αριθμ. 19).

Εξ άλλου, προβληματισμός δημιουργείται όσον αφορά την αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις σε εφημερίδες δεδομένου ότι, εκ του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, είναι αρμόδιο για τον έλεγχο και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων στον τομέα της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, δηλαδή στα ραδιοηλεκτρονικά μέσα, και όχι στον έντυπο Τύπο.

14. Επί του άρθρου 32

Σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος, «[σ]το Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.), συστήνεται και τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή, εθνική βάση δεδομένων για την ιδιοκτησία των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παρόχων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις υπηρεσίες μέσων ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ (ευρωπαϊκός κανονισμός για την ε-

λευθερία των μέσων ενημέρωσης)».

Για λόγους σαφήνειας και πληρότητας, θα ήταν χρήσιμο να αντικατασταθεί η παρ. 1 ως εξής: «Στο Τμήμα Μητρώων και Διαφάνειας της Διεύθυνσης Εποπτείας Μέσων Ενημέρωσης της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε.Ε.), συνιστάται και τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή, εθνική βάση δεδομένων για την ιδιοκτησία των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παρόχων υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης, όπως ορίζονται στην περ. 2) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις υπηρεσίες μέσων ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ (Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης), σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 του Κανονισμού».

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2026

Οι Εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης
Γεωργία Μακροπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Κώστας Μαυριάς